

NİJERYA ÜLKE RAPORU 2015

MART 2016

Gebze Ticaret Odası
Ticaret Bölümü

Sayı: 2016/2

Genel Bilgiler

Resmi adı:	Federal Nijerya Cumhuriyeti
Yönetim Şekli	Federal Başkanlık Cumhuriyeti
Devlet Başkanı	Muhammadu Buhari
Yüzölçümü	923.768 km²
Nüfusu	183,523,432
Konuşulan Diller	İngilizce
Başkenti	Abuja
Para Birimi	Naira (₦) (NGNN)
Kur:	1 ABD Doları = 313,460 ₦

Nüfus ve Sosyal Hayat

Dünyanın nüfus bakımından dokuzuncu ülkesi olan Nijerya, yaklaşık 140.000.000 nüfusuyla Afrika'nın en kalabalık ülkesidir. Nüfus artışının en yüksek olduğu ülkelerden biridir.

Halkın büyük bir bölümünü yerli kabileler teşkil eder. Ayrıca Avrupalı beyazlar da mevcuttur. Nüfus, birbirinden birçok bakımlardan farklı, yüzlerce çeşit gruplardan teşekkül eder. Bunların en güçlü ve geniş olanı Hausa-Fulani kabileleridir. On dördüncü yüzyılda Müslüman olan bu insanlar idaresini ellerinde tutmaktadırlar. Ayrıca güneybatıda Yoruba, güneydoğuda İbo kabileleri de güçlüdür. Bundan başka Tiv, Iraw, İbibio, Efik velfe kabileleri, sayıca kalabalık diğer kabilelerden birkaçıdır.

Kuzeyde bulunan ve ülke yönetiminde başrolü oynayan Hausa-Fulani kabileleri genellikle ticaret ve çiftçilikle uğraşırlar. Ülke idaresinde ve hayat tarzlarında, İslam kaidelerine bağlı kalırlar. Nijerya nüfusunun yarısından çoğu Müslümandır. Ülkede, genellikle Avrupalı olan bir miktar Hıristiyan vardır. Bazı kabileler ise hala putperesttir. Müslüman Nijeryalıların kültür düzeyleri oldukça yüksektir. Ülke genelinde okuma-yazma oranı % 66.6'dır. Nijerya'da toplam 13 üniversite mevcuttur.

Nijerya'da, yüzlerce çeşit kabile gruplarının, yine yüzlerce çeşit dili vardır. Bugün için Afro-Asyatik ve Nijer-Kongo ailelerinden gelme 300'den fazla yerli dil tespit edilmiştir. Ülke, uzun yıllar İngiltere zulmü ve sömürgesi altında kaldığı için, resmi daireler ve okullarda İngilizce kullanılmış ve ülkenin resmi dili haline gelmiştir. Bundan başka Arapça da konuşulmaktadır. Yerli dillerinin en yaygın ve sosyal hayatta tesirli olanları Hausa, Yoruba ve İbo dilleridir.

Kabileler arasında adet, örf, dil, din ve yaşantı bakımından birçok farklılık varsa da, ekonomik hayatta nüfusun çoğunluğu tarım ve ticarete birleşir. Birçok köy ve klanların yönetim unsurunun temelini, büyük ölçüde genişlemiş ve poligami türde aileler meydana getirir. Bu aileler politik, sosyal ve ekonomik sistemler itibariyle, aileye has bir organize ile, gıda üretiminde en güçlü olma amacındadır. Fakat bu aileler hiçbir zaman Avrupa'daki ayrıcalıklı zümreler halinde değildir ve aile reisleri veya klan başkanları bir Avrupa diktatörü şeklinde hareket etmezler.

Bugün için Nijerya, Afrika ülkelerine nazaran refah seviyesi yüksek olan bir ülkedir. Mevcut petrol yataklarından elde edilen gelirler, ülkedeki iç karışıklıkları önlediği gibi ülke insanlarına geniş iş imkanları sağlamıştır. Nijerya'nın başşehri Abuja'dır. Önemli bir ticari limanı Lagos'dur. Oldukça modern binalarla doludur. Milletlerarası bir havaalanına sahiptir. Ülkenin en büyük ve gelişmiş şehri Ibadan'dır. Önemli bir endüstri merkezi olup, Afrika'nın açık pazar bölgesidir. Diğer önemli şehirleri ise Sokoto Nehrinin doğusundaki Sokoto şehri, [Kaduna Nehri](#) üzerinde Kaduna şehri, Kano, Zaria, Port Harcourt, Jos Benin Nsukka, Oyo Yolo ve Mubi'dir.

Nijerya Ekonomisine Genel Bakış

Nijerya, nüfusu ve doğal kaynakları ile ekonomik açıdan büyük bir potansiyel taşımaktadır. 2014 yılında milli gelir hesabının yenilenmesiyle ortaya çıkan yeni rakamla (2013 yılı için 509,9 milyar ABD Doları) Güney Afrika'yı geçerek Afrika kıtasının en büyük ekonomisi haline gelmiştir. Bununla birlikte, yolsuzluk, teknik yetersizlikler, şiddet eylemleri, bürokrasi ve mevzuattaki eksiklikler ve verimsizlikler ülkenin ekonomik gelişimi önündeki engeller olarak sıralanmaktadır.

Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü (OPEC) üyesi olan Nijerya, halihazırda petrol rezervleri itibariyle ilk on ülke arasında yer almaktadır.

Nijerya ekonomisinin iki temel özelliği devlet ağırlıklı olması ve ihracatının büyük bir yüzdesinin ham petrol ve doğalgaza dayanmasıdır. Ancak, petrolden beklenen gelir sağlanamamaktadır. Bunun başlıca nedenleri, petrol tesislerine yönelik sabotajlar, petrolün ham ihraç edilmesi ve petrolün üretiminden petrol gelirlerinin hükümet hesaplarına girene kadar geçen sürede yaşanan yolsuzluklardır. Ayrıca, hükümet petrol fonlarının kullanımı sırasında da yoğun yolsuzluk yaşandığı bilinmektedir.

Uzun süren askeri rejimler döneminde ülke kaynakları kötü kullanılmış ve ekonomi enkaz haline gelmiştir. Yaygın yolsuzluk anlayışı nedeniyle milyarlarca ABD doları tutarındaki ödenekler, tahsis edildikleri projelere kimi zaman hiç başlamadan buharlaşmıştır. Nijerya'da, başlanıp çeşitli nedenlerle bitirilemeyen yüzlerce proje mevcuttur. Bu nedenlerden dolayı ülke ekonomisi kötüleşmiş, giderek petrolden ve doğalgazdan elde edilen "kolay kazanca" bağımlı hale gelmiş, imalat ve tarım sektörlerinde 1970'li yıllardan itibaren büyük gerileme yaşanmıştır. Nijerya, birçok işlenmiş ürünü ithal etmek zorunda kalan ve ham petrol ve doğalgaz sektörleri dışında kayda değer ihraç ürünü üretemeyen bir ülke haline gelmiştir.

Öte yandan, elektrik üretiminde ve dağıtımında yaşanan sorunlar ülke ekonomisinin önünde engel teşkil etmektedir. Nijerya, kurulu enerji kapasitesini geliştirmek amacıyla mazot, doğalgaz, hidroelektrik santralleri ile başta rüzgar ve güneş olmak üzere alternatif enerji kaynaklarını arttırmak için çaba göstermektedir. Bununla birlikte, ülkedeki teknik yetersizlikler ve şiddet eylemleri bu alanda gelişme sağlanmasını güçleştirmektedir.

Nijerya ekonomisi ve maliyesi düşen petrol fiyatları nedeniyle sıkıntı yaşamaktadır. Bu çerçevede Nijerya Merkez Bankası, yerel para birimi Naira'nın değerini ve döviz rezervlerini korumak amacıyla Naira'yı % 8 oranında devalüe ettiğini, ayrıca faiz oranını % 13'e yükselttiğini 25 Kasım 2014 tarihinde açıklamıştır. 2015 Şubat ayında düzenlenmesi öngörülen Devlet Başkanlığı ve Genel Seçimlerden sonra ülkede kayda değer devalüasyon yapılabileceği beklentisi bulunmaktadır.

Doğal Kaynaklar ve Çevre

Nijerya doğal kaynaklar bakımından zengin bir ülkedir. 800 km'lik sahilinde yer alan bataklık ve haliçlerde petrol ve gaz rezervleri bulunmaktadır. Petrol sondajına 1937 yılında başlanmış ve 1956 yılında petrol keşfedilmiştir. Ayrıca, granit, mermer, kireç taşı, kalay, kömür, demir, kurşun, çinko ve altın bakımından zengindir. Petrol ve doğal gaz önemli enerji kaynaklarıdır. Yurtiçi ihtiyaç ağırlıklı olarak bu kaynaktan sağlanmaktadır. Diğer kaynak ise hidro elektriktir. Nijerya önemli kömür yataklarına sahip olmakla birlikte, üretim yılda 100 000 tondan azdır. Mum ve lamba halen önemli bir aydınlatma kaynağıdır. Nijerya Merkez Bankası'na göre, 2007 yılında toplam enerji üretimi %0,6 oranında düşerek 2,623 Mw olmuştur. Elektrik tüketimi ise 2007 yılında %6,4 düşerek 2.245 Mw olmuştur. Ayrıca, dağıtım ağındaki sorunlar nedeniyle elektrik kaybı yaşanmaktadır. Hükümet enerji sektörünü en önemli önceliği olarak gördüğünü belirtmiş ve 2009 yılı sonuna kadar elektrik arzını 6.000 Mw'ye çıkarmayı hedeflemiştir.

Dış Ticaret

Diğer birçok Afrika ülkesinin aksine Nijerya önemli dış ticaret fazlası veren bir ülke konumunda olup gerek ihracatı, gerekse ithalatının büyüklüğü itibariyle Afrika kıtasının en önemli birkaç ülkesinden birisidir. Özellikle son 10 yılda ülkenin önemli bir ticaret fazlası verdiği görülmektedir. Bu durum genel olarak petrol ihracatı ve artan petrol fiyatları ile ilgilidir. ITC verilerine göre ihracat 2010 yılında 77,9 milyar dolar olan ihracat 2012 yılında 143,2 milyar dolarla maksimum düzeyine ulaşmış 2014 yılında ise 93,6 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

Nijerya'nın ithalatı ise 2011 yılında 61,7 milyar Dolarla maksimum düzeyde gerçekleşmiş, 2014 yılında ise 51,6 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

Nijerya'nın dış ticareti 2012 yılında 107 milyar dolar fazla vererek rekor kırmış olup, 2014 yılında ise yaklaşık 42 milyar dolar fazla gerçekleşmiştir.

Tablo 1: Nijerya'nın Dış Ticareti (Milyar \$)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016 Tahmini
ihracat	77,883	96,396	143,151	90,554	93,616	65,3	73,3
ithalat	46,374	61,653	35,873	44,598	51,629	58,1	57,7
Ticaret Hacmi	124,257	158,049	179,024	135,152	145,245	123,4	131,0
Ticaret Fazlası	31,509	34,743	107,278	45,956	41,987	7,2	15,6

Türkiye ile Ticaret

Genel Durum

Nijerya ile olan dış ticaretimiz son yıllarda genel olarak gittikçe gelişme göstermekle birlikte dış ticaret dengesi sürekli olarak Nijerya lehine fazlalık vermektedir.

2009 yılında 257,7 milyon Dolar olarak gerçekleşen ihracatımıza karşılık, ithalatımız 604,7 milyon Dolar olarak gerçekleşmiştir. Söz konusu yılda dış ticaret dengesi ülkemiz aleyhine 346,9 milyon Dolar açık vermiştir.

2010 yılında 251 milyon Dolarlık ihracatımıza karşılık, 603 milyon Dolarlık ithalatımız söz konusudur. Dış ticaret açığı 352 milyon Dolardır.

2011 yılında 394 milyon Dolarlık ihracatımıza karşılık 366 milyon Dolarlık ithalatımız söz konusudur. 2011 yılından itibaren dış ticaretimiz fazla vermeye başlamış,

2012 yılında da 326 milyon dolarlık değerle dış ticaret fazlamız maksimum değere ulaşmıştır.

2014 yılında ise 440 milyon dolarlık ihracatımıza karşılık 134 milyon dolarlık ithalatımız söz konusu olmuş ve dış ticaretimiz 305 milyon dolar fazlalık vermiştir.

Tablo 2: Türkiye-Nijerya Dış Ticaret Değerleri

YILLAR	İHRACAT	İTHALAT	HACİM	DENGE
2003	66,35	223,32	289,67	-156,97
2004	80,21	194,40	274,61	-114,19
2005	98,59	234,27	332,86	-135,68
2006	83,01	380,21	463,22	-297,20
2007	133,27	493,97	627,24	-360,70
2008	280,53	521,92	802,45	-241,39
2009	257,73	604,68	862,41	-346,95
2010	250,60	602,56	853,16	-351,96
2011	394,44	365,55	759,99	28,89
2012	438,79	113,18	551,97	325,61
2013	417,59	149,38	566,97	268,21
2014	439,88	134,42	574,26	305,46
2014 Ocak-Ekim	366.89	116.83	616.95	250.06
2015 Ocak-Ekim	260.87	166.71	355.03	94.16

İki Ülke Arasındaki Anlaşma ve Protokoller

İki Ülke Arasındaki Ticaretin Altyapısını Düzenleyen Anlaşma ve Protokoller

ANLAŞMA ADI	İMZA TARİHİ	İMZA YERİ
I. Dönem KEK Toplantısı (Ekonomik, Bilimsel ve Teknik İşbirliği Anlaşması)	22.10.1986	LAGOS
Denizcilik Anlaşması	08.10.1996	ABUJA
Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması	08.10.1996	ABUJA
Ticaret Anlaşması	08.10.1996	ABUJA
II. Dönem KEK Toplantısı Protokolü	08.10.1996	ABUJA
III. Dönem KEK Toplantısı Protokolü	14.06.2001	ANKARA
IV. Dönem KEK Toplantısı Protokolü	11.11.2010	ABUJA

İhracat Potansiyeli Olan Başlıca Sektörler

Ülkemizden Nijerya'ya ihracat potansiyeli olan başlıca ürün ve sektörler : Hamur mayaları, meyve suları, dondurulmuş su ürünleri, fındık, şekerli ve çikolatalı mamüller, domates salçası, otomotiv, otomotiv yan sanayi, radyo, televizyon, kaydedici cihazlar, demir çelik ürünleri, maden ve inşaat makineleri, jeneratörler, konvektörler, transformatörler, pompa ve kompresörler, plastik ve metal borular, alüminyum sac levha ve şeritler, beyaz eşya ve klimalar, telefon ve telefon aparatları, musluk ve vanalar, ilaç, tarım makinaları ve traktörlerdir.

İki Ülke Arasındaki Müteahhitlik İlişkileri

Bir Türk firması 2002 yılında 128 milyon dolar tutarındaki Kaduna Çevre Yolu Projesi'ni üstlenmiştir. Diğer bir Türk firması Nijerya'da 2007 yılında inşaat sektöründe iş fırsatı bulabilmiştir. 2009 yılında Nijerya'da iş yapmakta olan diğer 2 Türk inşaat şirketi daha bulunmaktadır.

İş Konseyi

Türkiye - Nijerya İş Konseyi 2011 yılında kurulmuş olup, Türk tarafına Armada Gemi Acenteliği Uls. Taş. Ve Tur. Tic. Ltd. Şti. Yönetim Kurulu Başkanı Hakan ÖZEL tarafından başkanlık yapılmaktadır. Nijerya tarafına ise Nijerya Ticaret, Sanayi, Madenler ve Tarım Odaları Birliği (NACCIMA) Başkanı Alhaji Muhammad Badaru Abubakar tarafından başkanlık edilmektedir. Ülkemiz ile Nijerya arasındaki iş konseyine ilişkin detaylı bilgilere http://www.deik.org.tr/Konsey/26/T%C3%BCrkiye_Nijerya.html linkinden erişilebilmektedir.

Faydalı Linkler

Institute of Chartered Accountants of Nigeria

www.ican-ngr.org

Chartered Institute of Bankers of Nigeria

www.cibnonline.org

Chartered Institute of Taxation of Nigeria

www.citn.org

Nigeria Institute of Estate Surveyors & Valuers

www.niesv.org

Association of General & Private Medical Practitioners of Nigeria

www.agmpn.org

Association of National Accountants of Nigeria

www.ananigeria.org

Business Education Exams Council

www.beetraining.com

Centre for Law & Development

www.clds.org

Certified Pension Institute of Nigeria

www.pensioninstitute.com

Chartered Institute of Marketing of Nigeria

www.thenimn.org

Not: Çalışmada TÜİK, T.C. Ekonomi Bakanlığı, Dış işleri Bakanlığı ve Wikipedia sitelerinden faydalanılmıştır.

15.03.2016